

IZVJEŠĆE O RADU UDRUGE „SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ“ ZA 2020. GODINU

Analiza postojećeg stanja

Na radne aktivnosti i ostvarenje ciljeva i zadaća Saveza Hrvata u Mađarskoj 2020. godine uveliko je utjecalo izbijanje pandemije COVID-19, koje je sprečavalo njihovu provedbu.

Virusna zaraza zemlju je pogodila u dva vala. U prvom valu koji je počeo u ožujku broj aktivnih slučajeva rastao je sve do početka svibnja, nakon čega se počeo neprekidno smanjivati. Smanjenje je potrajalo do kraja ljeta, no nastupanje drugog vala - tijekom kojeg je otkriveno više oboljenja od prvog polugodišta - već je bio izvjestan u kolovozu.

Mađarska je vlada tijekom priprema uslijed izloženosti države već 31. siječnja 2020. osnovala stožer civilne zaštite. Nakon nastupanja epidemije 11. ožujka proglašeno je izvanredno stanje, popraćeno uvođenjem posebnog zakonskog poretka, pri čemu su i u Mađarskoj uvedene mjere koje su ograničile svakodnevni život građana, a povučene su tek nakon prestanka prvog epidemijskog vala.

U drugom valu, zahvaljujući boljoj pripremljenosti zdravstvenog sustava uvedene su blaže mjere zaštite, među ostalim kako bi se gospodarstvo održalo u funkciji. Mjere su, međutim, zbog skokovitog rasta oboljelih ponovno postrožene u studenom.

Godina 2020. zasigurno neće ući u povijest kao jedna od najboljih i najuspješnijih godina čovječanstva. Nadu otvara dolazak nove vakcine, koja u predstojećem razdoblju može otvoriti novu fazu zaštite.

Na žalost, virus COVID-19 je godinu oblježio u svakom pogledu, premda je Savez u skladu s važećim mjerama zaštite nastojao ispuniti zadaće definirane Planom rada.

Radne aktivnosti obavljao je prema Radnom planu i Proračunu koji su prihvaćeni na skupštini održanoj u Martincima 29. kolovoza i tijekom godine izmijenjeni u više navrata, ostvarujući definirane ciljeve, zadaće i odluke. Savez je svoje aktivnosti očuvanja baštine, njegovanja jezika i promicanja kulture ostvarivao u šest jednakopravnih regija nastanjenih pripadnicima hrvatske manjine.

Održavanje programa i priredbi, provedba radnih zadaća u ozračju pandemije

Prvo tromjesečje (siječanj, veljača i ožujak 2020.)

Početak godine održani su tradicionalni hrvatski balovi i prela. Savez je priredbe podržao prema svojim skromnim financijskim mogućnostima (predmeti za tombolu, najamnine, ostale naknade). Financijska sredstva dobili su Baškut, Čavolj, Barč, Gara, Šeljin, Vancaga, Sambotel i roditeljska zajednica Školskog centra Miroslav Krleža u Pečuhu. Savez se istodobno pridružio i sudjelovao u programima županijskih i mjesnih hrvatskih organizacija.

Izabrani predstavnici Saveza sudjelovali su na sjednicima radnih odbora i zatsupničkog tijela HDS-a te strukovnim forumima Croatice.

Predsjedništvo je svoju prvu sjednicu održalo 5. veljače u Mišljenu, pri čemu je udovoljilo projektnim obračunskim obvezama, podnijelo izvješća i prijavilo projekte za 2021. godinu.

Drugo tromjesečje (travanja, svibanj i lipanj 2020.)

Postrožene mjere i ograničenja u travnju i svibnju onemogućila su održavanje više državnih i regionalnih programa.

Npr.: Pasijska baština s Udrugom Zornica, Podravinski proljetni festival, održavanje skupštine.

Vlada je u uvjetima izvanrednog stanja proglašenog zbog pandemije koronavirusa donijela Uredbu 173/2020. (IV.30.), uslijed čega su povučeni javni pozivi za prijavu projekata kodne oznake NEMZ-KUL-20 i NEMZ-TAB-20.

Mjere su ublažene u lipnju, što je omogućilo održavanje više priredbi. Npr.: Hodočašće u Drvljance, slupština baranjske organizacije, sudjelovanje na sjednici Odbora za ljudska prava. Dana 19. lipnja Predsjedništvo je održalo svoju drugi sjednicu u podravinskim Drvljancima.

Treće tromjesečje (srpanj, kolovoz i rujna 2020.)

Radne aktivnosti tijekom ljeta odvijale su se u normalnim okvirima, nastojali smo održati otkazane programe. U skladu s tim podržavali smo regionalne priredbe u kojima smo aktivno sudjelovali. Npr.: skupština Bačko-kiškunske županije, svečano otvorenje zgarde u Baji u organizaciji HDS-a, Antunovićev dan u Kalači, skupština u Martincima, hodočašće u Santovo, Skupština HDS-a u Prisici, proštenje u Baćinu, jezično natjecanje gradišćanskih učenika.

Zbog postroženih pekograničnih mjera otkazana je „Dužijanca“ u Baji, koja se trebala održati u suorganizaciji sa Suboticom.

Sjednica Nadzornog odbora održana je 9. srpnja u Baji, a sjednica Predsjedništva 30. rujna u Mišljenu.

Četvrto tromjesečje (listopad, studeni i prosinac 2020.)

Krajem godine mjere su dodatno postrožene, što je rezultiralo otkazivanjem stožernih priredbi poput Državnog dana Hrvata i obilježavanja 30. godišnjice Saveza. Regionalni programi nastavljeni su u skladu s ograničenjima. Tako su npr. održani berba u Vršendi, svečani program KUD-a Marica, otkrivanje spomenika u Subotici, nastavljene su i projektne aktivnosti, a Savez se aktivno uključio i u pružanje te organizaciju humanitarne pomoći za žrtve potresa u Hrvatskoj.

Državni gastronomski i kulturni dan

Istovremeno sa skupštinom 29. kolovoza 2020. u Martincima je održan Hrvatski gastronomski i kulturni dan, koji vrijedi za jednu od najvećih Savezovih državnih priredbi. Predstavnici pojedinih regija u skladu s tradicijom predstavili su svoje gastronomske vještine i obilježja svog kraja. Tako su među ostalim pripremljeni i ocijenjeni bajski fiš paprikaš, baranjska sarma, mohački grah u zemljanom loncu i ovčji perkelt te podravska pečenja i kolači. Gosti su mogli kušati i izvrsna vina vršendske Vinarije Kovač.

Za dobro raspoloženje pobrinuli su se Orkestar Vizin i martinački pjevački zbor „Korijeni“. Na priredni su sudjelovali veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj dr. Mladen Andrić i generalni konzul Drago Horvat.

Rad izabраних управљачких тијела

Predsjedništvo

Aktivnosti planiranja, organizacije i operativne provedbe sukladno Statutu ostvaruje sedmeročlano predsjedništvo.

Predsjedništvo funkcionira u sljedećem sastavu:

- Joso Ostrogonac - predsjednik
- Arnold Barić - potpredsjednik
- Marijana Balatinac Dr. Al-Emadné - predsjednica Baranjske regije
- Józsefné Markovics - predsjednica Bačko-kiškunske regije
- Jozo Solga - predsjednik Podravinske regije
- Edit Horváth Paukovitsné - predsjednica Gradišćanske regije
- Eva Išpanović - predsjednica Regije Budimpešte i Peštanske županije
- Nepopunjeno - predsjednik Zalske regije

Predsjednica Zalske regije Dr. Enikő Kovács početkom 2020. u pismenoj formi izvijestila je Predsjedništvo o ostavci na dužnost. Ostavku nije obrazložila. Predsjedništvo je na sjednici održanoj 4. veljače 2020. prihvatilo odluku koju je primilo k znanju sa žalošću.

Istodobno, Predsjedništvo si je odredilo cilj rješavanja nesporazuma u Zalskoj županiji i izbor novog predsjednika regije.

Predsjedništvo je tijekom godine održalo tri sjednice. Budući da dodatni osobni kontakti nisu bili mogući članovi predsjedništva su zbog pandemije COVID-19 uglavnom održavali kontakte i komunicirali telefonom ili on-line.

Vrijeme održavanja i teme sjednica Predsjedništva:

Mišljen, Gradsko poglavarstvo, 20. veljače 2020.

Dnevni red:

- Izvješće o radu za 2019. i Plan rada za 2020. godinu
- Vrijeme i mjesto održavanja skupštine
- Obilježavanje 30. obljetnice Saveza
- Priprema zadaća u vezi popisa stanovništva 2021.
- Iskustva jesenskih izbora
- Nominacija za nagradu „Pro cultura...”
- Očitovanje o „bunjevačkom pitanju”.

Drvljanci, 19. lipnja 2020.

Dnevni red:

- Novo mjesto i vrijeme održavanja skupštine
- Zadaće u vezi obilježavanja 30. godišnjice
- Vrijeme i mjesto održavanja Državnog dana Hrvata, program, regionalne priredbe

Mišljen, 30. rujna 2020.

Dnevni red:

- Ocjena skupštine, dodatne zadaće
- Mjere za suzbijanje epidemije, dinamika programa
- Dodatne zadaće u vezi 30. obljetnice
- Kadrovska pitanja

O sjednicama Predsjedništva izrađuju se zapisnici koji sadrže pojedine odluke. Među stalnim uzvanicima nalaze se predsjednik HDS-a, predsjednik Nadzornog odbora, predsjednik Disciplinskog odbora i predstavnici medija.

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor je tijekom protekle godine zasjedao prema utvrđenoj dinamici. Sjednica NO-a zbog pandemije održana je samo jednom, i to u Baji 9. srpnja 2020.

Članovi nadzornog odbora provjerili su računovodstvene evidencije, financijske obračune i dokumente Saveza. Članovi Nadzornog odbora o svojim zaključcima izvijestili su Predsjedništvo. Izvješće o radu Nadzornog odbora podnio je predsjednik NO na godišnjoj skupštini.

Predsjednik Saveza i zastupnik računovodstvenog servisa redovito pozivani su na sjednicu Nadzornog odbora, na kojoj je sačinjen ažuran i ovjeren zapisnik. Zapisnik sadrži pojedine odluke.

Sastav nadzornog odbora:

- Mišo Štandovar - predsjednik
- Martin Kubatov - član
- Robert Ronta - član

Disciplinski odbor

Sukladno novom Statutu na skupštini koja je održana 25. svibnja 2019. izabrani su članovi Disciplinskog odbora. DO svoje je aktivnosti obavljao prema vlastitom Radnom planu.

Sastav Odbora:

- David Gregeš - predsjednik
- Marija Pilsits - članica
- Joso Šibalin - član

Skupština

Predsjedništvo je godišnju skupštinu udruge za razliku od prakse ustaljene tijekom prethodnih godina održalo 29. kolovoza 2020. u martinačkom Kulturnom centru Josip Gujaš Džuretin. Priredbi je nazočio generalni konzul RH u Pečuhu Drago Horvat, koji je pozdravio sudionike. Sudionici su razmotrili i prihvatili Izvješće o radu Saveza za 2019. godinu, financijsko izvješće, izvješće o javnim aktivnostima, radni plan za 2020. te financijski plan za 2020. U okviru zasebne točke dnevnog reda raspravljalo se o zadaćama u vezi popisa stanovništva 2021.

Svi članovi Saveza izviješćeni su o sazivanju skupštine putem pisma ili elektroničke pošte; dostavljene obavijesti sadržale su dnevni red, mjesto i vrijeme održavanja. Članstvu su dostavljeni i dokumenti koji su razmatrani na skupštini.

Poziv i dokumentumi pojedinačno su objavljeni u Hrvatskom glasniku i na mrežnoj stranici Saveza.

Skupština je donijela 7 odluka, koje su članovi prihvatili jednoglasno.

Pravnu podlogu za održavanje skupštine omogućio je odvjetnik Dr. Kolos Harci-Kovács.

Predsjedničke dužnosti

Predsjednik Saveza Joso Ostrogonac predsjedničke dužnosti obavljao je prema Statutu, zastupajući interese Saveza na raznim forumima, sastancima, konferencijama i kulturnim priredbama. Uspostavio je i održavao razgranate veze s najvišim političkim rukovoditeljima Mađarske i Republike Hrvatske, parlamentarnim glasnogovornikom Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskom državnom samoupravom, županijama i mjesnim samoupravama, partnerskim institucijama, narodnosnim organizacijama i medijima.

Predsjednika je u odsutnosti i samostalno, prema prethodnom dogovoru zastupao potpredsjednik Arnold Barić.

Predsjedništvo je na sjednici održanoj 4. srpnja u Baji predložilo da se predsjednik nominira za državnu nagradu „Za narodnosti”. što su nazočni članovi jednoglasno podržali.

Potpredsjednik Vlade Zsolt Semjén u dopisu od 18. prosinca 2020. izvijestio je predsjednika Saveza da je nominacija za nagradu „Za narodnosti” prihvaćena, ali je svečano uručenje zbog izvanredne situacije prouzročene pandemijom koronavirusa odloženo za 2021.

Članstvo

Broj članova Saveza već godinama kreće se oko 300-350. Raduje činjenica da je tijekom godine više mladih izrazilo namjeru pristupanja Savezu. Na žalost, istodobno je preminulo više starijih članova. S velikom žalošću tijekom godine primili smo vijest o smrti priznatog čavoljskog etnologa i pedagoga dr. Miše Mandića i ravnatelja Hrvatskog školskog centra Miroslava Krležę Gábora Győrvárija. Obojica su bili stožerni članovi našeg Saveza. Učestalost plaćanja članarine je promjenljiva, premda smo svim članovima tijekom protekle godine dostavili pismo upozorenja i uplatnicu. Predsjedništvo 2020. nije koristilo pravo isključenja članova.

Raduje činjenica da je javnu nagradu „Pro cultura...” 2020. na prijedlog Predsjedništva dobio KUD „Marica”.

Financijsko stanje i poslovanje Saveza

Financijsku podlogu poslovanja Saveza predstavljala su natječajna sredstva i uplate članarina.. Sukladno nacrtu proračuna za 2020. godinu primljeni iznosi pokrivali su troškove sazivanja državne skupštine, sjednica Predsjedništva i Nadzornog odbora te drugih sastanaka. U okviru provedbe državnih i regionalnih programa omogućili smo nastupe kvalitetnih umjetnika, pokrili njihove putne troškove, riješili prijevoz mnogobrojne publike iz drugih dijelova zemlje i pokrili troškove skromnog dočeka gostiju.

Dobivenu potporu koristili smo za nabavu uredskog materijala, pokrivanje administrativnih, bankovnih, poštanskih, telefonskih i telekomunikacijskih troškova, održavanje službenog vozila i kadrovske troškove.

Projekti su prijavljeni ažurno i u utvrđenom roku, prema propisima. Prihod od članarina diferencirano je korišten za financiranje programa i priredbi regionalnih organizacija.

Precizne i zakonite računovodstvene usluge Savezu je pružao računovodstveni servis BM-KONTÓ iz Baje.

Poslovna banka Saveza: ERSTE BANK HUNGARY ZRT., broj bankovnog računa:

11600006 – 00000000 – 78612358

Prikaz realizacije planiranog proračuna sadrži Financijsko izvješće

Aktivnosti Saveza za javno dobro

Prema mađarskim zakonima organizacijama koje obavljaju aktivnosti za javno dobro smatraju se one nevladine organizacije koje su registrirane u Mađarskoj, a prema statutu obavljaju javne zadatke i aktivnosti za javno dobro, raspoložu resursima za zadovoljavanje pojedinačnih i društvenih potreba te odgovarajućom, dokazivom društvenom potporom.

Savez kao nevladina organizacija udovoljava zakonskim kriterijima za obavljanje aktivnosti za javno dobro koje su definirane Statutom.

O aktivnostima za javno dobro izrađeno je posebno izvješće koje je deponirano.

Javnopolitičke aktivnosti Saveza

Aktivnosti Saveza kao nevladine organizacije sve više dobivaju na važnosti. Savez dobiva sve veću važnost u javnopolitičkom i društvenom životu, a obavljanjem javnih, kulturnih i strukovnih zadaća štiti i zastupa prava te kolektivne i individualne interese hrvatske narodnosti.

Područja javnopolitičkog rada:

- Predsjednik Saveza zajedno s parlamentarnim glasnogovornikom Hrvata i Mađarskoj i predsjednikom HDS-a sudjeluje u radu **Mađarsko-hrvatskog mješovitog odbora za manjine**, čija je zadaća praćenje provedbe Sporazuma između Republike Hrvatske i Republike Mađarske o zaštiti Mađarske manjine u Republici Hrvatskoj i hrvatske manjine u Republici Mađarskoj koji je potpisan 4. travnja 1995. u Osijeku. Sjednica Mješovitog odbora 2020. godine nije održana zbog pandemije.
- Savez je aktivno sudjelovao u radu **Tematske radne skupine za narodnosna pitanja**. Radna skupina je na sjednici održanoj 24. lipnja 2020. razmotrila informacije o izmjenama Zakona o narodnostima, a iznesene su i informacije o programima potpore kodne oznake NEMZ-BER i NEMZ-TAB. Dana 10. prosinca 2020. u okviru videokonferencije iznesene su informacije o rezultatima narodnosne politike 2020. godine, primopredaji pokretnina i nekretnina koje služe za obavljanje odgojno-obrazovnih zadaća od strane ustanova u vlasništvu narodnosnih samouprava, projektnim obvezama u vezi istih te aktivanostima u području međunarodnih i domaćih izvještaja.

Partnerstva Saveza

Najvažniji strateški partner Saveza je **Hrvatska državna samouprava**. Kvalitetnu suradnju dviju organizacija omogućuju redovite konzultacije, dijalog i koordinacija zajedničkih programa. Članovi Predsjedništva ujedno su i članovi Skupštin HDS-a, što olakšava zajedničko razmišljanje i kontakte. Savez održava kvalitetne odnose s **parlamentarnim glasnogovornikom Hrvata u Mađarskoj**, koji redovito sudjeluje na priredbama i sjednicama Saveza. Glasnogovornik Jozo Solga dobro poznaje uspjehe, brige i probleme Udruge, budući da je u kao predsjednik Podravinske regije već više desetljeća član Državnog predsjedništva.

Savez je zajedno s HDS-om proporcionalni suvlasnik **Medijskog centra i izdavačke kuće Croatica d.o.o.**

Predsjedništvo redovito pribavlja informacije o poslovanju i aktivnostima Croatice. U radu Nadzornog odbora Croatice u ime Saveza sudjeluju Robert Ronta i Martin Kubatov.

Regionalne organizacije Saveza održavaju kvalitetne radne odnose s mjesnim i županijskim hrvatskim samoupravama. O uspjehu suradnje svjedoče brojni zajednički programi za očuvanje baštine, kulturne priredbe i aktivnosti s ciljem njegovanja materinskog jezika.

Predsjednik Saveza i regionalni predsjednici redovito informiraju hrvatske medije o organiziranim programima i aktualnim zadaćama. Na regionalnim priredbama i programima redovito sudjeluju novinari **Hrvatskog glasnika, Radio Croatice te hrvatskih redakcije Mađarskog radija i televizije**, koji objektivno izvješćuju javnost o događanjima.

Kontakte s maticom Savez održava preko **hrvatskog diplomatskog zbora u Mađarskoj** i samostalno.

Veleposlanik Mladen Andrić i suradnici Veleposlanstva RH redovito posjećuju priredbe Saveza, nastojeći posjećivati i najmanja mjesta u kojima žive Hrvati. Predsjednik Saveza ili zastupnici Saveza redovito sudjeluju u priredbama koje organizira Veleposlanstvo RH u Mađarskoj.

U narodnosnom životu triju županija, Baranjske županije, Šomođske županije i Bačko-kiškunske županije aktivno sudjeluje i **Generalni konzulat RH u Pečuhu**.

Veleposlanstvo i Generalni konzulat redovito pozivaju čelnike Saveza na konzultacije, dogovore i priredbe.

Savez na državnoj i regionalnoj razini aktivno sudjeluje u pružanju pomoći žrtvama potresa u Hrvatskoj. Izgradnji potresom pogođenih naselja i unapređenju životnih uvjeta stradalih obitelji doprinio je humanitarnim akcijama i žurnom organizacijom donacija.